

Forslag til

Natura 2000-handleplan 2016–2021

Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Natura 2000-område nr. 69

Habitatområde H62

Fuglebeskyttelsesområde F43

Titel: Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Udgiver: Varde Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune

År: 2016

Forsidefoto: Ringkøbing-Skjern Kommune

Kort: ©Ringkøbing-Skjern Kommune, Varde Kommune, Naturstyrelsen og © Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Må citeres med kildeangivelse.

**Varde
Kommune**

Ringkøbing-Skjern Kommune

Indholdsfortegnelse

Resumé	4
Baggrund	5
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan	6
Behov for indsatser	6
Indsatser fordelt på aktør	6
Prioritering af den forventede indsats	6
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	7
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner	8
Bilag 2: Indsatsprogram og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan	9
Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag	10
Bilag 4: Kortbilag	12

Resumé

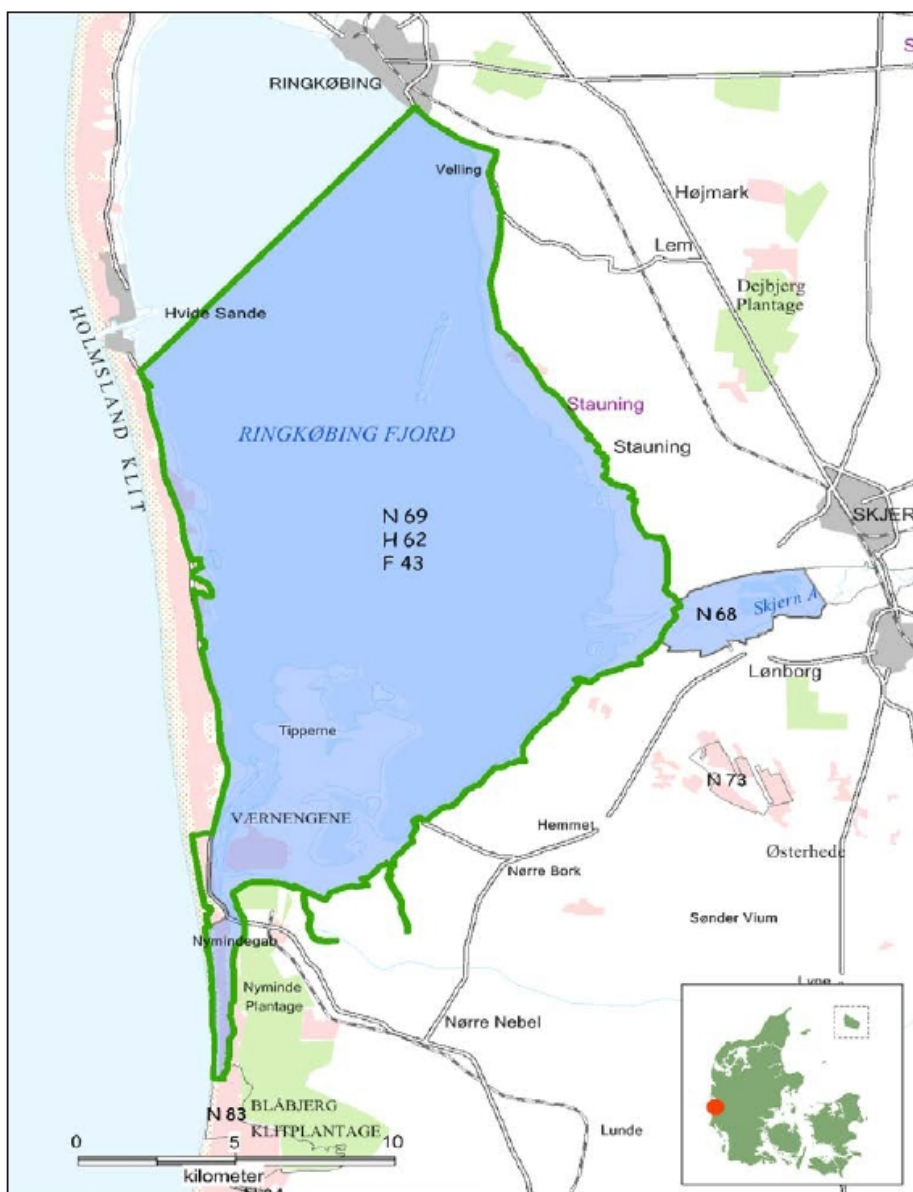
Handleplanen for Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

Målet er at bevare og fremme de naturtyper og arter, området er udpeget for at beskytte.

Der skal fortsat arbejdes med at pleje naturtyper og sikre egnede levesteder for klyde, splitterne, fjordterne og havterne i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.

Indsatsen i denne planperiode er rettet mod bekæmpelse af invasive arter samt pleje af strandengsarealer og engarealer, der har betydning for engfuglene. Stat og kommuner skal være særlig opmærksomme på forholdene for engfuglene på Værnengene og Tipperne.

Indsatsen udføres af lodsejere i området og gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række tilskudsordninger, som kan søges gennem NaturErhvervstyrelsen.

Figur 1. Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-området består af habitatområde H62 (grøn afgrænsning) og fuglebeskyttelsesområde F43 (blå farve).

Baggrund

Miljø- og Fødevareministeriet har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på Miljø- og Fødevareministeriets [hjemmeside](#)

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Ringkøbing-Skjern Kommune og Varde Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for Natura 2000-område N69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Naturstyrelsen og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat. Kommunerne og Naturstyrelsen er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-område, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne drifts- og plejeplaner. Naturstyrelsen ønsker selv at udarbejde drifts- og plejeplaner for egne arealer. Et resumé af disse planer med beskrivelse af indsatsen sendes til Kommunen senest 9 måneder efter Natura 2000-handleplanens offentliggørelse.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 1150 af 17. december 2003 med senere ændringer), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevareministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (lov nr. 425 af 18. maj 2016). For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Handleplanerne har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

Ringkøbing-Skjern kommune har ikke haft mulighed for at gennemføre projekter i området.

En mindre del af området ligger i Varde Kommune. Her er der i planperioden alene gennemført en målrettet indsats på statsejede arealer.

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet fra den statslige Natura 2000-plan kan ses i bilag 2, mens naturtyper og arter på udpegningsgrundlag fremgår af bilag 3. På baggrund af dette har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Hvor igangsatte indsatser fra handleplanen for planperioden 2010-2015 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

Table 1. Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne*

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper*	Rydning af uønsket opvækst	0	20 ha	20 ha
	Forbedring af hydrologi	0	2 ha	2 ha
	Græsning eller høslæt	23 ha	80 ha	103 ha
	Afskrælning eller afbrænding	0	10 ha	10 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Se bilag 1.

Store dele af Natura 2000-området er ejet af staten. Naturstyrelsen udarbejder driftsplaner for disse områder i overensstemmelse med Natura 2000-planen. Et resumé af disse planer med beskrivelse af forvaltningsindsatsen skal indsendes til de berørte kommuner senest 9 måneder efter Natura 2000-planens offentliggørelse.

Der indgår således ikke oplysninger om planer for de statslige arealer i denne Natura 2000-handleplan (arealerne er dog medregnet i tabellerne i bilag 3).

Indsatser fordelt på aktør

I Natura 2000-planen indsatsprogram er der retningslinjer, hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvem der følger op på retningslinjerne.

Det vurderes, at der ikke er behov for en nærmere fordeling af indsatserne mellem kommuner og staten for de enkelte retningslinjer i Natura 2000-planens indsatsprogram.

Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2016-2021 har fokus på:

- Sikring af naturpleje
- færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2009-2015
- sammenhæng i naturen
- levesteder for ynglefugle og bekæmpelse af invasive arter.

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se tabel 3).

I Varde og Ringkøbing-Skjern Kommune forventes det, at lodsejere med særligt sårbare naturtyper, som trænger til pleje, vil blive oplyst om mulighederne for pleje af deres naturarealer. Kontakten forventes at ske ved direkte henvendelse, med information om støtteordninger og plejemuligheder. Kontakten vil ske løbende i hele planperioden.

Indsatsen prioriteres som følger:

1. Pleje af lysåbne naturtyper: Der arbejdes for at sikre pleje af kortlagte lysåbne habitatnaturtyper. Der vil være tale om indsatser som græsning, slåning og rydning af vedplanter eller invasive arter for alle lysåbne naturtyper, afbrænding af heder samt etablering af optimale vandstandsforhold for våde naturtyper.
2. Indsats for truede ynglefugle: Der arbejdes for at sikre og forbedre tilstanden af levestederne for ynglefuglene i området.

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Varde og Ringkøbing-Skjern Kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i tabel 1, og i den forbindelse tager kommunerne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 2 viser kommunernes plan for interessentinddragelse, men der kan ske ændringer, hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det. Den gældende tidsplan kan for Varde Kommunes vedkommende altid ses på kommunens hjemmeside.

Tabel 2. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Kommune
Dialog med Grønt Råd om indsatser og projektstatus	Kommunerne afholder møder 2-3 gange årligt	Ved opstart af planperioden og efterfølgende efter behov.	Ringkøbing-Skjern Kommune
Drøftelse med landbrugets organisationer	Efter behov i hele planperioden	Hele planperioden	Ringkøbing-Skjern Kommune
Personlig henvendelse til lodsejere	Personlig kontakt til berørte lodsejere om muligheden indsatser, enten støttet af Naturerhverv, Life-projekter eller af kommunerne	Hele planperioden	Ringkøbing-Skjern Kommune
Dialog med det Grønne Råd	Varde Kommunes Grønne Råd afholder møde 3-4 gange årligt med deltagelse af en række interesseorganisationer.	Hele planperioden	Varde Kommune
Naturpleje langs Nymindestrømmen og Gødel Kanal	Der undersøges mulighed for at pleje kortlagte naturtyper i samarbejde med berørte lodsejere.	Fra 2018	Varde Kommune

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysisk bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner

Resumé af drifts- og plejeplan for Naturstyrelsens arealer – indsættes her, når de foreligger.

Bilag 2: Indsatsprogram fra den statslige Natura 2000-plan

Generelle retningslinjer

- 1.1 Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
- 1.2 Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.
- 1.3 Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
- 1.4 Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper.
- 1.5 Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet, igangsatte Life-projekter og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.
- 1.6 Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Område specifikke retningslinjer

- 2.1 Der sikres sammenhæng i levestederne for områdets truede ynglefugle og for arealer der benyttes af områdets rastende trækfugle, således at arealet af de samlede levesteder udvides og sammenbindes.
- 2.2 Tilstanden af levestederne for klyde, splitterne, fjordterne og havterne forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- 2.3 Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af natur tilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.
- 2.4 Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtyperne klithede, grå/grøn klit, havtornklit, grårisklit, tør hede og surt overdrev med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.
- 2.5 Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på naturtyperne strandeng, grå/grøn klit, våd hede, surt overdrev, rigkær og arten vandranke samt på ynglefuglene skestork, alm. ryle, brushane, splitterne, plettet rørvagtel, mosehornugle og på trækfuglene knopsvane, sangsvane, pibesvane, grågås, kortnæbbet gås, mørkbuget knortegås, gravand, krikand, pibeand, spidsand og pomeransfugl, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning).

Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 69 bestående af habitatområde H62 og fuglebeskyttelsesområde F43.

Tabel 3. Naturtyper på udpegningsgrundlaget i Ringkøbing-Skjern kommune*

Naturtype nr.	Naturtype navn	I alt*
		ha
2110	Forklit	7,2
2130	Grå/grøn klit	257,9
2170	Grårisklit	8,8
2160	Havtornklit	42,9
2120	Hvid klit	66,7
2140	Klithede	398,5
2190	Klitlavning	16,5
7230	Rigkær	35,3
1330	Strandeng	1702,8
6230	Surt overdrev	31,7
6410	Tidvis våd eng	22,9
4030	Tør hede	1,8
4010	Våd hede	8,4
I alt*		2601,4

* Omfatter også offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan.

Tabel 3b. Naturtyper på udpegningsgrundlaget i Varde kommune*

Naturtype nr.	Naturtype navn	I alt*
		ha
1330	Strandeng	5,5
2130	Grå/grøn klit	13,2
2140	Klithede	2,5
2190	Klitlavning	1,6
6410	Tidvis våd eng	2,8
7230	Rigkær	1,5
I alt*		27,0

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egen drifts- og plejeplan.

Arter på udpegningsgrundlaget.

I habitatområde 62:

Havlampret (1095)	Flodlampret (1099)
Majsild (1102)	Stavsild (1103)
Laks (1106)	Odder (1355)
Vandranke (1831)	

Fugle på udpegningsgrundlaget.

I fuglebeskyttelsesområde 43:

Ynglefugle:

Rørdrum	Skkestork
Almindelig ryle	Brushane
Rørhøg	Splitterne
Klyde	Havterne
Plettet rørvagtel	

Trækfugle:

Knopsvane	Blishøne
Sangsvane	Pomeransfugl
Grågå	Lille kobbersneppe

Mørkbuget knortegås
 Pibeand
 Spidsand
 Hvinand
 Havørn
 Blå kærhøg
 Vandrefalk
 Hjejle

Pibesvane
 Kortnæbbet gås
 Bramgås
 Gravand
 Krikand
 Skeand
 Stor skallesluger
 Fiskeørn

Der er foretaget en kortlægning og tilstandsvurdering af følgende naturtyper i Natura 2000-området:

Tabel 4. Naturtilstand/skovtilstand af kortlagte naturtyper*

Naturtype nr.	Naturtype navn	Naturtilstand					I alt* ha
		I	II	III	IV	Ingen tilstand	
2110	Forklit	2,1	5,2				7,3
2130	Grå/grøn klit		102	145,6	10,4		257,9
2170	Grårisklit		8,8				8,8
2160	Havtornklit		25,9	17,0			42,9
2120	Hvid klit		57,5	9,2			66,7
2140	Klithede	10,3	341,7	46,5			398,5
2190	Klitlavning		6,1	10,4			16,5
7230	Rigkær		32,5	2,8			35,3
1330	Strandeng		413,1	1154,3	135,4		1702,8
6230	Surt overdrev		4,3	22,7	4,8		31,7
6410	Tidvis våd eng		18,6	4,3			22,9
4030	Tør hede			1,2	0,6		1,8
4010	Våd hede		8,4				8,4
I alt*		12,4	1024,0	1414,0	151,1		2601,4

* Omfatter også offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan.

Bilag 4: Kortbilag

